

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. III. An Christus ut homo sit verè & propriè Sacerdos?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

DE SERVITUTE, ORAT. ET SACERD. CHRISTI. 679

& preces Deo offert, unde Augustinus in præfat. Psalmi 85. *Orat pro nobis, & orat in nobis, & oratur à nobis. Orat pro nobis ut Sacerdos. Orat in nobis ut caput nostrum. Oratur à nobis ut Deus noster.* Et infra: *Oratur ergo in forma Dei, orat in forma servi: ibi creator, hic creatus.*

§. II.

Solvuntur objectiones.

39. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Oratio est ascensio mentis in Deum, ut ait Damascenus libro 3. de fide cap. 24. Sed Christi mens Deo unita beatificè ab instanti conceptionis, non potuit de novo in Deum ascendere: Ergo nec orare.
40. Respondeo Christum, licèt Deo unitum beatificè, potuisse de novo ascendere in Deum per actus intellectus & voluntatis inferiores visione & amore beatifico, per quos Deo sua desideria pro se vel pro aliis proponeret. Sicut beati in cælo simili modo pro nobis & pro seipsis orant.
41. Objicies secundò: Nemo prudens postulat id quod jam scit futurum esse, aut quod jam scit non esse futurum; si enim scit futurum, non est opus ut postulet. Si non futurum, inutiliter postulat ut sit futurum: Sed Christus ab initio conceptionis, per scientiam beatam & infusam scivit certissimè quidquid erat vel non erat futurum, saltem quantum ad ea quæ ad ipsum specialiter pertinebant: Ergo Christus saltem pro seipso non oravit in hac vita mortali.
42. Respondeo præscientiam Christi nullatenus impedivisse utilitatem aut necessitatem orationis ipsius, quia præsciebat suam orationem esse medium utile, vel etiam necessarium juxta Dei decretum, ut essent futura quæ postulabat: prudenter verò postulamus & utiliter id quod scimus interventu nostræ orationis esse futurum. Solutio est D. Thomæ hic quæst. 21. art. 1. ad 2. ubi sic ait: *Inter alia quæ Christus scivit futura, scivit quedam esse fienda propter suam orationem, & hujusmodi non inconvenienter à Deo petiit.*
43. Objicies quartò contra secundam conclusionem: Oratio connotat vel includit carentiam potestatis plene & absolute in eo qui orat: At Christus morte suâ, & meritis totius vitæ, obtinuit à Deo plenam & absolutam potestatem disponendi de omnibus in cælo & in terra, juxta illud Matth. 28. *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra:* Ergo Christus nunc in cælo existens, verè & propriè non orat.
44. Respondeo Majorem esse veram de oratione ex indigentia, at non de illa quæ fit ex abundantia solum, & ex affectu religionis ad Deum colendum, eique se submitendum, qualis illa est quam Christus nunc in cælo existens habet.
45. Objicies quartò: Christus morte suâ & meritis obtinuit quidquid unquam Pater hominibus concessurus erat, juxta illud ad Hebræos 10. *Vna enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos:* Ergo nihil ampliùs postulat, frustra enim peteret quod jam impetravit.
46. Respondeo, concessò Antecedente, negando Consequentiam: nam sicut impetratio Christi in hac vita, non impedit quominus Deum orare debeamus, & sancti ipsi pro nobis orent, ut per hujusmodi orationes Christi merita nobis applicentur; sic neque merita Christi impediunt, quin Christus possit orare de novo, & merita sua per orationem nobis applicare, sicut ea applicat per

A sacrificium Eucharistiæ, per sacramenta, & per alia media: causæ enim generales, requirunt causas particulares sibi subordinatas, in ordine ad speciales effectus.

Objicies quintò: Si Christus nunc in cælo pro nobis oraret, mereretur, quia ejus oratio esset digna effectu quem impetraret. Possemus etiam Christum orare ut pro nobis oraret, quod ab Ecclesiæ consuetudine alienum est; illa enim nunquam dicit, *Christe ora pro nobis, sed exaudi nos, vel miserere nostri.*

Respondeo negando sequelam, eum enim tempus merendi ad vitæ hujus mortalis spatium Christo æquè ac nobis definitum sit, Christus in cælo existens, licèt vi orationis possit à Deo impetrare, non tamen apud ipsum mereri.

Ad illud quod subditur, dicendum est, quod licèt in orationibus privatis possimus Christum ut hominem orare ut pro nobis oret, seu orationes nostras suæ conjungat, & Patri offerat in orationibus tamen publicis id non licet, quia hoc est alienum ab Ecclesiæ consuetudine, quæ ad vitandos errores Arii & Nestorij, nunquam dicit *Christe ora pro nobis*, nam ly *Christus* supponit pro supposito divino, cujus non est orare, sed adjuvare, ut observat S. Thomas in 4. dist. 15. quæst. 4. art. 6. quæst. 2. ad 1.

C Ex dictis colligitur, Christum nunc in cælis in dextera Patris sedentem, duobus modis pro nobis orare; primò verè & propriè, divina beneficia pro nobis postulando, ut in secunda conclusione ostendimus; secundò impropiè & interpretativè, quatenus merita sua & passiones Patri exhibet, & vulnerum ostensione, ipsum veluti sollicitat ad dandum hominibus id quod, dum in terris existeret, pro ipsis meruit; ut explicat D. Gregorius lib. 22. Moralium cap. 18. his verbis: *Vigentio Filio pro homine interpellare est apud coeternum Patrem seipsum hominem demonstrare; et que pro humana natura rogasse, est, eandem naturam in divinitatis sua celsitudine suscipisse. Interpellat igitur pro nobis Dominus, non voce sed miseratione; quia quod damnari in electis noluit, suscipiendo liberavit.*

ARTICVLVS III.

An Christus ut homo sit verè & propriè Sacerdos?

DE Christi Sacerdotio plura dicemus in Tractatu de Eucharistia, cum de Missæ sacrificio differemus, unde hic solum breviter demonstrandum est, Christum, ut hominem, esse verè & propriè Sacerdotem, & in ejus Sacerdotio plura reperiri singularia & mirabilia, quæ aliis Sacerdotibus convenire nequeunt.

Dico igitur: Christus ut homo, fuit verè & propriè Sacerdos.

Probatur primò ex SS. Patribus, quæ Sacerdotium Christi mirum in modum commendant: Augustinus enim in Psalm. 132. *Quis est Sacerdos (inquit) nisi unus Sacerdos, qui intravit in Sancta Sanctorum? Quis est Sacerdos, nisi qui fuit victima & Sacerdos? Nisi ille qui cum in mundo non inveniret mundum quod offerret, se ipsum obtulit?* Fulgentius 1. ad Trasim. cap. 12. *Vnus idemque mediator Dei & hominum homo Christus Jesus; ipse Pastor & ovis; ipse sponsus & sponsa; ipse Sacerdos, & victima; unus idem*

que, & oblator muneris, & munus factus est oblatoris; ut nec oblator à muneris qualitate deficeret, nec munus ab oblatoris merito discreparet. Similia habet Epiphanius hæresi 55. ubi de Christo ait: *Ipsè victima, ipse sacrificium, ipse Sacerdos, ipse altare, ipse Deus, ipse homo, ipse Rex, ipse Pontifex, ipse ovis, ipse agnus, omnia in omnibus pro nobis factus.* Bellè etiam Tertullianus lib. 2. contra Marcionem cap. 9. Christum, *Catholicum* (id est generalem) *Patrem Sacerdotis* appellat, vel quia pro universis hominibus seipsum in ara crucis obtulit; vel quia solus oblationum, donorum, ac sacrificiorum genera omnia Deo repræsentat. Demum Philo in libro de somniis, *Duo esse Dei templa* scribit: *unum quidem hunc ipsum mundum, in quo Pontifex est primogenitum ipsius Divinum Verbum: alterum rationalem animam, cuius Sacerdos est verus homo.* Ergo ex SS. Patribus Christus est verè & propriè Dei Sacerdos.

51. Probatur secundò ratione: Sacerdos dicitur is qui consecratus est, & publicè authoritate constitutus, ut sacra & divina populo tradat, ut preces populi Deo offerat, & sit mediator inter Deum & populum, & denique ut offerat dona & sacrificia pro peccatis, ut docet Apostolus ad Hebræos 5. At hæc perfectissimè conveniunt Christo ut homini: fuit enim ab instanti Incarnationis suæ unctus, non ab hominibus, sed ab ipso Patre, & divinitatis, ac omnium charismatum supernaturalium oleo consecratus: per ipsum etiam divina dona hominibus sunt collata, secundùm illud 2. Petri 1. *Per quem* (scilicet Christum) *maxima & pretiosa nobis promissa donavit &c.* Deo preces obtulit pro populo, & humanum genus Deo reconciliavit. Denique seipsum obtulit Deo in sacrificium, primò incruentè in Eucharistia, per mysticam immolationem sui ipsius, mortuo quodam modo positi sub speciebus Eucharisticis: aut per mysticam (ut alij malunt) separationem corporis sui à sanguine sub speciebus panis & vini, aut per realem (ut alij existimant) productionem sub iisdem speciebus. Secundò cruentè, quando in cruce animam suam & vitam Deo obtulit ad protestandam supremam ipsius excellentiam, & obtinendam ab ipso remissionem peccatorum nostrorum. De quo sacrificio loquitur Paulus ad Hebræos 10.

52. Quod si quæras, Quomodo Christus in cruce sacrificavit, cum seipsum non interfecerit?

Respondeo Christum verè sacrificasse, quia voluntariè & propriè vi spiritum tradidit, atque à corpore separavit, quem tormenta non poterant illi eripere, si retinere voluisset. Tradidit, inquam, ad protestandam supremam Dei excellentiam, per sui immutationem, in quo consistit ratio sacrificij. Et hoc Christus significavit Joan. 10. cum sic dixit: *Propterea me diligit, quia ego pono animam meam. Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à me ipso.* Et in hoc Christus differt à martyribus, qui quando mortem pro Christo patiuntur, non censentur propriè sacrificare, quia propriè vi spiritum non tradunt, nec à corpore separant, sed talis dissolutio & separatio, vi tormentorum causatur.

53. Porro in sacerdotio Christi plura mirabilia & singularia sunt. Illud enim convenit Christo à primo instanti conceptionis, quo à Patre divinitatis ac omnium charismatum supernaturalium oleo consecratus est. Potestas ejus fuit pontificalis, & suprema, soli Deo subordinata, nullique

A alteri cum tanta excellentia & independentia communicata. In aliis Sacerdotibus reperitur solum imperfecta quædam participatio Sacerdotij Christi, ratione charactèris; in Christo verò, ratione unionis hypostaticæ, refidet tota Sacerdotij potestas & plenitudo, juxta illud Matt. ultimos *Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra.* Item Christus (ut ait Concilium Ephesinum) *non ita pontificio munere fungitur, ut, aliorum Sacerdotum more, externum, hoc est, à se alienum sacrificium offerat: sed ipse est agnus, ipse fragrantissima illa hostia, & spirituale holocaustum.* Et (ut loquitur Ambrosius) *Idem Sacerdos, idem & hostia, & Sacerdotium.* Christus ^{parte 3. paginâ 107.}

B ergo secundùm naturam humanam fuit non solum Sacerdos, sed etiam hostia, templum, & altare: nam ejus humanitas ad protestandam supremam Dei excellentiam fuit immutata & destructa; atque ita Christus secundùm illam fuit victima, sive hostia, & secundùm eandem fuit etiam templum, id est locus Dei cultui specialiter deputatus & consecratus, in quo sacrificium illud peractum est, metaphorâ ductâ ab Ecclesiis & ædificiis materialibus, in quibus Deus colitur specialiter. Eadem quoque, quoad corpus præcipuè, fuit altare illius cruenti sacrificij, quatenus sanguine victimæ fuit perfusa: quanquam etiam crux ipsa, supra quam fuit cæla, convenienter ara dici possit.

C In hoc Christi Sacerdotium aliis præstat, quod cum alia temporalia sint, & solum usque ad mortem durent, istud perpetuum est, & in æternum duraturum. Unde Psalmus 109. Christus vocatur *Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech.* Et Apostolus ad Hebræos 7. sic ait: *Alij plures facti sunt Sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur permanere: hic autem* (scilicet Christus) *eo quod maneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium: unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum, semper vivens ad interpellandum pro nobis.* Quibus verbis præcipuum perpetuitatis Sacerdotij Christi causam insinuat & declarat divinus Apostolus, nempe salutem æternam, & cælestia bona sine fine semper duratura, quæ per cruentum Christi sacrificium in ara crucis oblatum beati consequuntur. Quare licet oblatio crucis jam transierit, ejus tamen virtus, & patriæ cælestis dona, quæ sunt ejus effectus præstantissimi, in æternum permanebunt. Unde quando Christus Psal. 109. vocatur *Sacerdos in æternum*, particula illa *in æternum* intelligi potest, vel de æternitate à parte post moraliter sumpta, id est usque ad mundi consummationem, quousque durabit sacrificium Eucharistiæ, ab ipso oblatum principaliter, per Sacerdotes ut Legatos & Ministros suos; vel physicè & in rigore, quatenus semper orabit & interpellabit, potestate Sacerdotali, ad obtinendum sanctis varia beneficia, & gaudia accidentalia, atque ad hunc finem applicabit suis precibus sacrificium in cruce peractum. Potest etiam Christus dici Sacerdos in æternum, quia Ministros suos indelebili & semper mansuro insignit & signat caractere, qui est diminuta Sacerdotalis ipsius potentia participatio.

E Contra hanc conclusionem objici potest: In veteri lege, quæ est figura Christi, non fuit idem Legislator & Sacerdos; unde dicit Dominus ad Moysen Legislatorem Exodi 28. *Applica Aaron fratrem tuum: ut Sacerdotio fungatur tibi.* Sed Christus est lator novæ legis, secundùm illud ^{54.}

Jeremias 31.

Jeremie 31. Dabo legem meam in visceribus eorum: Ergo Christo non convenit esse Sacerdotem.

Respondeo cum D. Thoma hic quaest. 22. art. 1. ad 3. quod alij homines particulatim habent quasdam gratias, sed Christus tanquam caput habet perfectionem omnium gratiarum, & ideo quantum ad alios pertinet, alius est Legislator, & alius Sacerdos, & alius Rex: sed haec omnia concurrunt in Christo tanquam in fonte omnium gratiarum: unde dicitur Isaia 33. Dominus Iudex noster, Dominus Legisfer noster, Dominus Rex noster, ipse salvabit nos.

Ex dictis inferes, Christum ut hominem, esse perfectum mediatorem inter Deum & homines.

Patet ex dictis de Christi Sacerdotio: nam ut egregie ait Pelusioti lib. 3. Epist. 20. Sacerdotium medium est divinam inter humanamque naturam, ut & illam colat, & huic mutationem in melius afferat. Quod fufius declarat S. Thomas hic quaest. 22. art. 1. his verbis: Proprie officium Sacerdotis est esse mediatorem inter Deum & populum, in quantum scilicet divina populo tradit (unde dicitur Sacerdos quasi sacra dans) secundum illud Malach. 2. legem requirent de ore ejus, scilicet Sacerdotes; & verum in quantum preces populi Deo offert, & pro eorum peccatis Deo aliquatiter satisfacit. Unde Apostolus dicit ad Hebraeos 5. Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quae sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Ego si Christus ut homo sit verè & proprie Sacerdos, est etiam perfectus mediator inter Deum & homines, iuxta illud Apostoli 1. ad Timoth. 2. Unus mediator Dei & hominum homo Jesus Christus. Unde Tertullianus in libro de Resurrectione carnis cap. 15. Hic sequester Dei atque hominum appellatus, ex utriusque partis depositio commissio sibi, carnis quoque depositum servat in semetipso, arthabonem summatorius. Quemadmodum enim nobis arthabonem spiritus reliquit, ita & a nobis arthabonem carnis accepit, & vexit in caelum, totius summa illuc quandoque redigenda. Augustinus lib. 1. de consensu Evangelistarum cap. ultimo; Omnia quae in contrarium pergunt, per aliquod medium reducuntur. Ab aeterna iustitia, temporalis nos iniquitas alienabat: opus ergo erat mediâ iustitiâ temporali, quae medietas temporalis esset, de imis mixta & summis; atque ita se nec abrumpens à summis, & contemperans, imis, ima redderet summis. Ideo Christus mediator Dei & hominum dicitur esse inter Deum immortalem, & hominem mortalem, Deus & homo, reconcilians hominem Deo, manens id quod erat, factus quod non erat. Et Epist. ad Volusianum; Nunc verò inter Deum & homines mediator apparuit, ut in unitate persona copulans utrumque, & solita sublimaret insolitis, & insolita solitis temperaret. Fulgentius lib. 1. ad Trasimundum cap. 15. Quia per peccatum homo fuit separatus à Deo, inter Deum irascentem, hominemque peccantem, talis utique mediatoris debuit intervenire persona; quae ad propitiandum Deum homini, totum verumque in se Deum de Deo natum haberet; & ad reconciliandum hominem Deo, totum utrumque in se de homine natum hominem contineret; atque ita ex utroque unus Christus esset, ut plenitudo deitatis susceptum non consumeret, sed prodeberet hominem; & plenitudo humanitatis nec minoraret immensum, nec mutaret impassibilem deitatem; ac sic hominis natura, quae mutata fuerat in deterius, per illum tota redintegraretur, quo nihil est melius. Propterea se

Tom. IV.

A Mediator Dei & hominum, plenum Deum, plenumque dignatus est hominem demonstrare. Gregorius Magnus lib. 12. Moralium cap. 23. Ipse adjuvit hominem factus homo: ut quia puro homini via redeundi non patebat ad Deum, via redeundi fieret per hominem Deum. Longè quippe distabamus à iusto & immortalis nos mortales & iniusti. Sed inter & immortalem iustum, & nos mortales iniustos, apparuit mediator Dei & hominum, mortalis & iustus, qui & mortem haberet cum hominibus, & iustitiam cum Deo; ut quia per ima nostra longè distabamus à summis, in seipso uno ima jungeret cum summis; atque ex eo nobis via redeundi fieret ad Deum, quo summis suis ima nostra copularet. Hugo demum Victorinus lib. 2. de Sacram. parte 1. cap. 12. Mediator egit homo ad Deum, ut reconciliaretur illi, & reduceretur ad illum: sed causam dissidentium agenda convenienter suscipere non posset, qui non aliqua societatis ac pacis amicitia, utriusque familiaris atque propinquus existeret. Propter hoc ergo Filius Dei factus est homo, ut inter hominem & Deum, reconciliationis & pacis mediator esse posset. Suscepit humanitatem, per quam hominibus appropinquaret; retinuit divinitatem, per quam à Deo non recederet.

Ex his patet, duobus modis Christum dici mediatorem, nimirum primò, quatenus ejus personalitas, tanquam commune vinculum, conjungit duas naturas, divinam & humanam. Quo sensu Tertullianus, Basilus, Gregorius Nyllenus, Epiphanius, Hilarius, & alij Patres, Christum frequenter vocant mediatorem. Quamquam haec ratione, non tam sit proprie mediator, quam medius, per participationem & conjunctionem utriusque extremi, sicut homo est medius inter Angelos & res purè corporeas; mediator enim est nomen officij, non naturæ. Unde secundò & magis proprie dicitur mediator, ratione officij intercessoris inter Deum & nos: quod officium (ut reatè docet S. Thomas infra quaest. 26. art. 2.) Christus exercuit & exercet secundum humanam naturam; illius enim est, & non divinæ naturæ, discernere & componere causas inter Deum & nos, penam nostrorum peccatorum in se suscipiendo, & pro illis satisfaciendo de toto rigore iustitiæ. Illius etiam & non divinæ naturæ fuit orare pro nobis, sacrificare, mereri, &c. Necessarium tamen fuit, naturam illam esse hypostaticè Verbo unitam, non tantum quia conveniens erat mediatorem participare naturam utriusque extremi, sed etiam quia tunc posset munia illa perfectè exercere, & mereri pro nobis de condigno, ac satisfacere de toto rigore iustitiæ, oportuit ut actiones Christi Theandricæ, seu Deiviriles, infinitum valorem & dignitatem moralem à supposito divino traherent, ut disput. 4. agendo de necessitate Incarnationis & satisfactionis Christi, fusè expendimus. Unde Leo Papa serm. 1. de Nativit. Salvâ utriusque proprietate substantiæ, & in unam coeunte naturam, suscipitur à virtute infirmitas, à maiestatis humilitas, ab aeternitate mortalitas, ut quod nostris remediis congruebat, unus atque idem Dei & hominum mediator, & mori ex uno, & resurgere posset ex alio.

Porro quando Apostolus ait, unum esse mediatorem inter Deum & homines Jesum Christum, loquitur de mediatore excellenti, perfectò, supremo, & universali, vel ut vulgo dicitur, de mediatore redemptionis, subijcet enim immes-

R R r r

diatè post: *Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus*: unde possunt esse alij mediatores secundùm quid, & Christo inferiores, inter Deum & homines, ut docet D. Thomas infrà quæst. 26. art. 1. Sicut licèt dicatur Matth. 22. *Vnus est magister vester Christus*; alios tamen ipse constituit in Ecclesia magistros, & doctores, ut dicit Apostolus ad Ephesios 4. Et licèt solus Christus sit lux prima & principalis, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, ut dicitur Joan 1. nihilominus tamen, ipse Christus Apostolos vocat lucem mundi Matth 5. nimirum quia à Christo acceperunt, unde possent alios homines illuminare.

58. Malè ergo ex hoc Apostoli testimonio Novatores inferunt, nullum alium præter Christum, posse pro hominibus apud Deum intercedere; his enim verbis Paulus non excludit plures mediatores intercessionis, sed duntaxat redemptionis, neque contradicit ei quod dixerat ad Galat. 3. Moysen fuisse mediatorem interventionis inter Deum & populum Israël. Quin etiam immediatè ante verba relata, idem Apostolus versu 2. & sequentibus capituli illius secundi Epistolæ primæ ad Timotheum, manifestè docet debere fideles esse pro aliis mediatores intercessionis apud Deum, orando pro illis, idque bonum & Deo gratum esse, sic enim ait: *Obsecro igitur vos primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus: pro Regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate; hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro.*

ARTICVLVS IV.

An Christus potestatem regiam, non solum spiritualem, sed etiam temporalem habuerit?

59. CERTVM & indubitatum est apud omnes, Christum habuisse potestatem spiritualem regiam & monarchicam supra totam Ecclesiam, juxta illud Psal. 1. *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, predicans præceptum ejus.* Unde solum difficultas & controversia est inter Theologos, an præter spiritualem illam potestatem, habuerit per se & directè jus regium, & dominium temporale in res omnes creatas, & super omnes Angelos & homines? Negant Franciscus Victoria, Bartholomæus Medina, & alij. Affirmant verò D. Thomas opusc. 20. de regimine principum lib. 3. cap. 13. & sequentibus, S. Antoninus, Turrecremata, Durandus, Navarrus, Hostiensis, Suarez, Vazquez, Delugo, & alij, cum quibus

Dico primò: Christum habuisse jus regium directum seu temporale, & potestatem in totum universum, excellenti quodam modo.

60. Probatur ex Scriptura: nam Apocal. 1. Christus vocatur *Princeps Regum terra.* Et cap. 19. dicitur habere scriptum in femore suo, id est in humanitate, *Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Et Matth. ultimo Christus dicebat: *Data est mihi omnis potestas in celo & in terra.* Ubi ly *omnis* non debet coartari, restringi, aut limitari ad solam potestatem spiritualem, sed simpliciter & universaliter distribui, ut loquuntur Summulistæ, ita ut omnes (nullà exceptà) po-

A testates, Ecclesiasticam & politicam, complectatur.

61. Probatur secundò: Cùm hujusmodi jus regium, ac excellens dominium temporale in totum universum, sit possibile, & aliunde gloriosum valde & honorificum, nec redemptoris muneri dignitatisque contrarium, nec saluti generis humani repugnans, non videtur Christo Domino denegandum.

62. Confirmatur: In lege naturæ Melchisedech fuit Rex Salem, & Dei summus Sacerdos, teste Apostolo ad Hebr. 7. & in lege scripta Moyses à Philone disertissimo Judæorum, & sui sæculi altero Platone, lib. 3. de ejus vita, Rex, legislator, Pontifex, & propheta appellatur. Ut ergo veritas figuræ adimpleat, & ad rationem Archetyporum perfectè pingatur tabella, debuit Christus Dominus Pontificiæ simul & Regiæ fulgere dignitate, & utramque jurisdictionem, spiritualem, nempe, supernaturalem, & divinam in Ecclesiam universalem, & temporalem in omnes creaturas in se præhabere. Unde Augustinus in Psal. 149. *Christus à chrismate dictus est, id est ab unctione. Reges autem ungebantur & Sacerdotes, Ille verò unctus est & Rex & Sacerdos. Rex pugnavit pro nobis: Sacerdos obtulit se pro nobis.* Facundus item Hermianensis, *Christi solius esse dicit, regnum cum Sacerdotio simul habere: quoniam etsi quidam Reges in ejus venturi figuram Sacerdotio sancti sunt, tamen cùm manifesta lux venit in mundum, umbras removens futurorum, nulli alteri dedit, quod sibi singulare servavit: sed in diversos dona sua distribuens, sic quæ propria sunt Sacerdotij, Regibus interdixit.*

C Potest enim luaderi conclusio ex inconuenienti quod sequitur ex adversa sententia, nempe Christum non potuisse ut hominem præcipere hominibus & Angelis, nisi ea quæ pertinent ad regimen spirituale, atque in alijs nos illi obedientiam jure negare potuisse, tanquam limites suos transgredienti, si plus præcepisset per possibile, vel impossibile.

63. Non debet ergo Christo ut homini denegari jus regium & dominativum in totum universum, creatum quidem, & à Dei dominio dependens, superioris tamen ordinis, & omnes superans Regum omnium, Principumque mundanorum dominationes & imperia, tribus maximè prærogativis. Primò origine, quia à Deo immediatè descendit, oriturque ex unione hypostatica: jurisdicatio verò Regum terræ, aut successione, aut electione, aut donatione, aut vi armorum habetur, unde ab aliquo humano titulo ducit originem. Secundò amplitudine & universalitate: nam Principum terræ dominatio limitata est, dominium verò Christi illimitatum, nullisque circumscriptum cancellis, in Angelos, hominès, & omnia creata mirabiliter extensum. Tertio stabilitate, firmitate, & duratione: cætera enim regna dominorum temporalium, ex aliorum quandoque ruinis erecta, detruncantur, hostilibus incurfibus expugnantur, opprimuntur, ac tandem mutilata paulatim pereunt, aut mutantur, ut produnt historia de florantissimis imperijs Chaldæorum, Persarum, Medorum, & Romanorum. Regnum autem Christi æternum est, & quò magis opprimitur, magis extenditur; quò acrius quatitur, eò firmius roboratur; potestas ejus potestas æterna quæ non corrumpetur, & regni ejus non erit finis; & quò magis nova producantur entia, & homines numero crescunt, eò magis amplificatur & dilatatur.

D

E